

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejeman za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. — Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Slovenci in nemški „schulverein“!

II.

—r.— Očitane, da smo reakcionarji in ultramontanci, je vsakdanje in uže tako obrabljeno, da nas prav nič več ne zbada, če nas naši nasprotniki z njim pitajo dan na dan. Vsaj vemo, da je našemu Nemcu vsakdo reakcionar in Bog zna kaj še vse, kdor ne trobi v njegov rog in kdor neče mej nami v nasprotji z rodno svojo materjo obstati, da se mu pretaka germanska kri po slovenskih žilah! —

Istina je, da imamo tudi mi svoje ideale, svoje uzore, in istina je, da se življenje, katero nas obdaja, morda ne strinja vselej s temi uzori! Istina je, da se nam časih prikrade skrit izdihlejš globoko iz prs in da bi morda želeli, da bi bila ta ali ona stvar drugačna.

Nekdaj, pred malo leti, bila je mej nami mlada družba, ki je pri idealnem svojem navdušenju hipoma in nenaravno vsplamtela, ter pošiljala svoje bliske proti — Rimu, mestu proti našim jedinim sovražnikom, takozvanim Nemcem v kranjske deželi!

Takoj se je skalil vir našega rodoljubja, in naši ustavoverni nasprotniki so takoj pribrumeli na domače naše bojišče, ter pričeli loviti v kalni vodi mastne svoje ribe!

Tedaj so še mnogi mej nami v mladniškem ognju menili, da je politika uzorna stvar, kakor kak lirichen poem, ki se prečita s kipečim srcem in z mokrimi očmi! Ali če je na svetu kaj prozajičnega, tedaj je to

politika, in če je na svetu kaj življenja, v katerem ne zaveje nikdar sapica najmanjših idealov, tedaj je to politično življenje! —

In če se ozremo po političnej preteklosti svojih nemških nasprotnikov, ondu je najti niti sence uzornega mišljenja in obnašanja nam nasproti. Ti gospodje so slovensčino sovražili iz golega fanatizma, ter učili tudi svoje otroke, da naj jo sovražijo. Vsak korak, katerega je slovenska narodnost stvorila naprej, spremljevali so s svojo zasrambo in šale so uganjali z nami — vsi, od grofovskega Anastazija Grüna do meščanskega Dragotina Deschmanna! In še tedaj, ko smo mi v žalostnem domačem prepiru prezirali interese domovinske, zasramovali so ti ustavoverci vse slovensko, naj je uže bilo „klerikalno“ ali pa „liberalno“.

Konec besedij je ta, da mi vsi zdaj hvalimo večnega Boga, da so se mej nami ohladile glave in da je potihnil prepir, ki nam je naredil več škode v treh ali štirih letih, kot je boče moglo popraviti delovanje jednega ali dveh desetletij. Popolnem smo prepričani, da naše politično življenje ne potrebuje nikake idealne domišljije več, in prepričani smo tudi, da nikomur mej nami ne bode več prišlo v misli, da bi zavoljo tega, kar naši politični nasprotniki imenujejo svobodo in prostost, razbelil si svoje možjane, ter metal ogenj na lastno svoje ostrešje!

Dobro bi bilo, če si to naši nemški politiki zapomnijo enkrat za vselej, da ne bodo menili, da nas njihovo vedno nerganje o re-
akciji in ultramontanstvu, kaj peče.

Mi imamo svoje uzore. Ali uzor vseh naših uzorov je, da se ohrani slovenska domovina, da se nam ohrani slovenski jezik in da se nam ohrani in širi slovenska zavest. Če bi mi morali za vse te darove kupiti nemško svobodo in po nemškem modelu ulito prostost, potem rajši tavamo v slovenski temi okrog, samo da nam je ohranjena zavest, da zemlja naših očetov ostane slovenska do konca vesoljnega sveta!

In ker se naša duhovščina odlikuje s svitlim domoljubjem, nam nij težavno, v boji stati v jednej rajdi ž njo, ter združeno ž njo orožje sukati proti skupnemu nasprotniku. Jedna velika izkušnja nas je podučila, da nij dobro, če zapustimo zjedinjeno to bojevanje, ki je v prvej vrsti bojevanje za srečno bodočnost slovenskega naroda!

Naravno in po vsej političnej modrosti opravičeno je torej, če tudi zdaj skupno s slovensko svojo duhovščino pričnemo boj proti nemškemu „schulvereinu“, ki hoče plevel in osat zasejati v ljudsko našo šolo. Da ta boj ne ostane brez zmage, porok so nam na jednej strani obili boji, v katerih smo premagali političnega nasprotnika s pomočjo slovenske duhovščine, na drugej strani pa tudi britke izgube, s katerimi so se končali boji, ki smo jih bojevali brez naše duhovščine. Če sklenemo še jednokrat s klicem na boj proti „schulvereinu“, storili smo vse, kar je potrebno nasproti tako brezvspešnemu početju, kot je vpeljava tega nemškega društva v našo slovensko deželo!

Listek.

S pota.

IV.

V Berlinu, 2. julija.

Kedar človek nekoliko bolj nagloma potuje, verujte mi, težko dopisuje; nema ni pravega časa, ni prave dobre volje: niti telesne niti duševne moči nijso tako zbrane, da bi mogel čitatelju kaj čitanja vrednega poslati, ker trudnemu popotniku se včasih naravno vse mišljenje in čutenje utruditi mora. Na potu sem nameraval Vam več kaj iz Berlinu poročati, osobito nekaj tukajšnje politične, socialne in materijalne razmere razmotrivati, vendar teh dobrih ali slabih namenov sedaj ne morem izpolniti, mogoče pa da drugokrat.

Pravega političnega gibanja je uprav zdaj tudi malo v Berlinu; postale so uže za par tednov politične počitnice: Bizmarka, ni tukaj, kralja ali cesarja nemškega tudi ne; in tako še drugi veliki politični faktorji bolj mirujejo ter si v silni poletni vročini kje in kje odpo-

čivajo: v politiki prav za prav delajo t. j. politiko zdaj pišejo po naj več le žurnalisti, katerih posel je dotične žurnale s političnimi članki polniti, ne glede na to, ali jih kdo čita ali ne.

Sicer pa moram reči da se pri nas v Avstriji menda v vsaki vasi, kjer je par „politikarjev“, katerih pri nas ja nikjer ne pomanjkuje, več o politiki govori, nego sedaj v velikem Berlinu.

Pisal sem zadnjič, kakor v Dresdenu nobenega političnega življenja, „recte“ govorjenja nij, to moram denes za Berlin ponoviti.

Tukaj ljudje nečejo o politiki govoriti, ako nemajo kakšnega posebnega uzroka, — kar se mi zelo dopada. Reči moram, da mi je Dresden jako simpatično mesto in da mi Saksonci v obče ugajajo, kakor so mi Prusi z svojim Berlinom od prvokrat, ko sem ta kraj obiskal, nesimpatični bili; pa zato vendar nečem in ne smem po čutenji soditi in Pruse in njihovo glavno mesto obrekovati, nasproti: Prusi, akoprem zoperni ljudje, se meni zavolj možatih lastnosti mnoge spoštovanja in —

od naše strani — posnemanja vredni dozdevajo. Prusi so v obče, kakor je znano, najmanj Nemci, temveč po največ le ponemčeni Slovani, in ta narodna mešanica, postala je roditeljica in voditeljica ne samo vsem Nemcem, temveč v mnogem oziru celi Evropi; a čim? po kakšnih sredstvih? Jedino le s svojo trdno, železno vstrajno možko voljo. Prusi so bili mej Nemci jedini, ki so vedeli, kaj so hoteli, ki so imeli svoj vzvišen cilj, h kateremu doiti so vse moči zbirali; tako so došli do postavljenega si cilja. Pruska brezozirnost, hladnokrvnost, brezsrčna premišljenost, natančna proračunljivost, to so lastnosti, katere nijso za prijetno društvo, vendar za dosego vzvišenih svrh. Kakor je v obče ta pruski značaj, tako so tudi vse pruske umetnosti in „mnogokrasni“ velikanski Berlin; vse je trezno brez nesladne fantazije ali poezije; povsodi je hladni proračunjeni realizmus, kateri nikakor sreč ne vgaja, kakor tudi očesu nekatero je le nekoliko po drugih umetnostnih prizorih razvijeno. Berlin se hvali za lepo mesto kakor Wagnerjeve kompozicije za lepo muziko: v

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 9. julija.

Članki in dopisi o imenovanju fml. **Krausa** c. kr. deželni namestnikom za Česko še vedno polnijo predale ustavovernim, avtonomističnim in českim listom. A kolika razlika in kako hitra prememba! Preteklo je komaj štiriindvajset ur, uže so se spremenile sodbe o českem deželnem namestniku. Ustavoverni listi so veselja o imenovanju skoraj prišli ob um, češ, zahtevali smo vedno na to mesto generala, zdaj smo ga dobili, ta bode uže ukrotil „uporne“ Čehe. Listi česki pa so takrat izražali le zadovoljnost, da je odšel baron Weber, o novem namestniku niso izrekli sodbe. Naj navedemo tu, kako sodijo zdaj listi. „D. Ztg.“ pravi: Splošna misel je, da je imenovanje fml. Krausa signal k „energičnemu“ postopanju proti Čehom in Nemcem „N. fr. Pr.“ joka kakor dete po svojej dojnici, ker je izgubila barona Weberja in ne more si kaj, da bi mu ne zapela hvalno pesen v slovó. Česki listi jeli so zdaj nekaj bolj vneto pisati za Krausa in pričakujejo od njega kot „sinu iste zemlje“ vsaj nepristranosti: My nepotřebujeme protektorů!

Vnanje države.

Predvčeranjem se je v **Petrogradu** prišlo poklonit carju in carici več deputacij plemičev in kmetov iz raznih provincij. Car in carica sta bila o tem izrazu ljubezni zelo ganena.

Iz Belgrada se „Pol. Corr.“ brzojavlja, da so v **bolgarskem** okraju Trn nastali nemiri in da so bolgarski uradniki morali pribezati na srbsko ozemlje.

Grki urno jemljejo nove pokrajine v svojo posest in vse gre mirno od rok.

V **Turčiji** je vse gujilo. Komaj se je končala obsodba morilcev sultanovih, uže prihajajo zopet drugačne obtožbe. Mahmud Damatpaša toži Nuri-pašo, da ta slednji nij le dal povelja, naj se sultan umori, marveč da je celo mobilije in dragocenosti ukral in da je za te ukradene reči dobil 1.000.000 sterlingov. Nuri-paša priznava, da si je nekaj mobilij in drugih reči osvojil, a da je to le malenkost proti temu, kar so drugi pobrali in prodali; on toži pa nasprotno Damatpašo, da je ta dal Mustafi nož, da je umoril sultana. To so res lepe razmere!

V **Nemčiji** se uže zdaj neumorno deluje in agitira za prihodnje volitve. Stari Bismarck stoji sredi teh valov in starec se nadeje, da bode njegova politika dobila močna tla.

Angleška vlada je baje dala vedeti francoskej vladi v Parizu, da bi daljno razširjevanje francoskega gospodstva v Afriki angleško vlado primoralo, da zapusti dosedanje stališče nevtralnosti in tudi ona stopi v orožji na-

tem nij prepira: vendar kar se mene tiče, moji ušesi in moji živci nikakor niso ustvarjeni za Wagnerjevo umetnost, kakor moji očesi in moj okus nikakar ne za Berolinsko lepoto. Vendar kaj nas briga Slovence pruski neprijetni okus za umetnosti in lepote! Nas briga pruska vstrajna, trda, možata volja, s katero Prusi svojo moč, svojo oblast, svoj upliv in gospodarstvo vedno bolj in bolj množiti in razširjati hočejo; nas brigajo te sovražnikove lastnosti, po katerih tudi mi močnejši in nasprotnikom silnejši postati moramo; tako da si ne ohranimo samo svoje bitnosti, svojega skromnega narodnega življenja, temveč si tudi za svojo svobodo več upliva, več materialne in moralne ugodnosti pridobimo. Do zdaj smo imeli mi avstrijski Slovanje borbo le z avstrijskimi Nemci; pa ta borba, huda ko je bila, silna ko je še zdaj, hujša in silnejša še bode v bodočnosti, ko se pruski Nemci z avstrijskimi zavežejo in ta protislavljanska zaveza je uže gotova, goji so v Berolinu, goji se na Dunaji: treba je, čas je misliti nam na prihodnjo neizogibno borbo.

Dr. Ahasverus.

sproti. Akcija francoska proti Tripolisu bi pomenila, da se hoče zopet orientiralno vprašanje spraviti na dnevni red in to bi moglo imeti neprijetne posledice. Francoska je takoj umela ta migljaj in za zdaj se je ta projekt odložil.

Vedno se še ne vé natanko, kaj je bil motiv, da je Guiteau napadel predsednika Zjedinjenih držav **Garfielda**, tudi nij še konstatirano, ali je napadnik blazen, jedni ga označujejo kot tacega, drugi zopet pravijo, da je le ekscentričen. Garfieldu je vedno boljje.

Dopisi.

Od Cirkulce 7. julija. [Izv. dop.] (V 5. dan julija; g. Miha.) Od vseh krajev čuje se, kako splošno in slovesno praznoval se je prvi občni praznik naših slovanskih blagovestnikov v cerkvi in zunaj nje. Tu pri nas zažgal se je na predvečer velikansk kres. In tam okrog žareče plamtečega ognja zbralo se je na stotine naroda: pelo se je v znak radosti in češčenja, pogovarjalo o boljše slovanskej prihodnosti, o slogi, o vzajemnosti! Bog vas usliši! A pobožni izdihljaji in pobožne želje brez lastne volje in resnega dejanja nam malo koristijo! Drugo jutro bila je svečana maša s zahvalno pesnijo. Strmel si, ko si gledal tako polno cerkev, kakor ob lepej nedelji! Prav tako! Pri tem prazniku imej vedno pred očmi ter povdarjaj narodno stran. In upajmo tudi, da bode naša domoljubna duhovščina in drugi zavedni posvetni skrbeli zato, da se odslej naši mali Slovenci in Slovenke često v krstne knjige na ime Cirila pa Metoda zabeležijo.

Ali nam je ta veseli dan vendar grenila neka domača toga! Kajti ravno taist dan izgubili smo iz svoje srede g. Miho. In kdo je g. Miha? Naš povsodi in od vsacega tako ljubljani in spoštovani g. kaplan Miha Koželj! No, to je mož po Božej volji. Govori se, da ima vsak svoje sovražnike. Ali g. Miha jih nij imel; k večjemu kacega srpeža ali zavidneža, kajti vse pa je ljubilo, vse spoštovalo, malo, veliko, mlado in staro. In da bi se nam o priliki njega prestave dovolil „suffrage universel“, na migljaj bi bilo vse oddalo glas za — njega ter ga objelo z obema rokama: „Gospod, ostani pri nas!“ Pa res, bodi pred altarjem, bodi s prijatelji ali mej narodom, bodi v službi ali ne, vedno in povsodi bil le g. Miha pošten, toleranten človek, izgleden duhovnik v besedi in dejanji, da bi bil lahko takoj odgovor dajal pred Bogom in ljudmi! „Gratulor vobis Košanciis“, ker ga imate zdaj mej soboj! G. Mihi pa srečo in zdravje, in tudi drugod tacih ovác pa prijateljev, kakeršnih je vreden po pravici in resnici.

P. S. Ker se še vedno ogiblje tako in tako ter povpraševa, kedaj ima biti narodna slavnost sv. Ciril pa Metodova v Logatci, vedite, da dan nij določen, dokler ne dojde rešena prošnja od ministerstva, kar se je uže dvakrat javno povedalo.

Iz Haloza 8. julija. [Izv. dopis.] (Pro slavljenje ss. Cirila in Metoda.) Hvalimo slavne moževe, katerimi je gospod mnogo slave učinil po velikosti svoje od početka. Jihova telesa počivajo v miru, ime jih pa živi od roda do roda. Sir. 44. Slovanska veroučitelja Ciril in Metod potujoča v Rim pevala sta, kakor poroča resni letopis od Povodnja, v Ptuju sv. mešo v slovenskem jeziku in sicer v cerkvi, čije tisočnica obhajala se je 1844. leta jako slovesno navzoči ogromne množice pobožnega ljudstva slovenskega. Narod tudi pripoveda, ka sta v Jarenini sred Slovenskih goric meševala v kapeli sv. Jerouima, kar je

verjetno posebno zato, ker rimska cesta vodila je tod po Panonskem v Ptuj. Glede na to in na okolnost, ka ptujška okolica spadala je k spodnji Panoniji in na to, ka je Metod v isti razlagal božanske resnice ter vvel v bogočastje slovenski obred, oglasili so se pismeno belanski verniki haložki skupno z župnikom pri sv. oči Levu XIII., naj rači dovoliti, da bode se na 5. den julija in na dalje po nedeljah in svetkih sv. meša pevala v posvečenej staroslovenščini. Itak dosle nij odgovora; miso v praznik ss. Cirila i Metoda smo oskrbeli, takisto dotične staroslovenske pesni za ta god. Ali kar se nij dnes izvršilo, zgodi se jutri ali pojutršnjem, Lev XIII. ne prezre vernih Slovencev. Da pa verniki Haložani pokažejo svojo presrčno ljubezen do slovanskih aposto'ov, kurili so na bednik o mraku krese po vseh valovitih holmih, po višinah in nižinah, možnarji so gromeli in zvonovi prijazno pritrkavali opominajoči Slovence na veliki pomen bodočega dneva. Na Cirilovo in Metodovo rano budila sta klenk in strel ljudstvo na molitev in pozdrav blaženih godovnjakov. Slovesna božja služba, pesem: Tebe Boga hvalimo in primeren govor je izredno navdušil pobožno občinstvo, ktero je skupaj z duhovništvom iskreno prosilo vsemodrost in previdnost vsemogočnikovo, da se zjedini slovanski svet v veri, jeziku in zdravih družtveno-državnih nazorih. Nek župljan vzkliknol je ves poln pobožnega duha: dnes je nov vuzem ali vzkres; resnično si pogodil jedro dnešnje svečanosti, čulo se je tudi med ljudstvom: dokler bode krščanstva in slovenstva, naj se ta den tako slovesno in še svečanejšje sveti, kakor dnes, vsaj za nas Slovane ima najmenje tolik pomen, kakor god sv. Petra za Rim. Sklepam navajajoči mešno molitev iz nove za praznik ss. Cirila in Metoda letos v Rimu sostavljene in v cerkveni slovanski jezik prevedene meše: „Pomolim (o) se. Vsemogi věkověčni Bože, iže, blaženima izpovědnikoma tvojima i arhieriejoma Cirilom i Metodom slověnskije jeziki (narode) k poznaniu imene svojego priti dal žesi: podazd (podaj); da jejuže prazdnikom slavim (o) se, v toju sdruženije sjedinim (o) se.“

Iz Slovenske Bistrice 8. julija. [Izv. dop.] (Toča.) Sinoči ob 1/26 uri zvečer imeli smo tukaj nenavadno hudo nevihto. Nebo se je hipoma otemnilo in v par minutah se je vsula toča — kar suha, debela kot orebi. Po toči pa ploha gosta, kakor bi se bil oblak vtrgal. Vinske gorice v Šmicbergu in Ritoznoju so popolnem uničene. V slavnem Brandnerji štrle goli trsi kvišku, od daleč se vidijo vinogradi čisto rujavi, kajti trs nijma zelenja več in kar vidiš, to je gola zemlja. Menj poškodovane so tudi občine Visovlje, Noova gora, Juršna vas, Toriška ves, Tinje, Gabrnik, gorenja in dolenja Poljskava i. t. d. — Po nekaterih občinah je nevihta drevesa izruvala, pri Pragarskem so bili močni vrtinci, ki so senene voze kar pokoncema preobračali, da so potem kolesa molela kvišku. Na Klopcah je vihar prevrnil voz naložen z dvema polovnjakoma vina. Mej Pragarskim in Račjem je vsled hude ure moral baje ustavit se celo železniški vlak, kajti vrglo je celo en vagon iz tira.

Tičev je vsled toče mnogo ubitih. Tudi otroka na polji pozabljenega je toča poškodovala tako zelo, da bo menda umrl. Škoda je jako velika in posestniki hodijo denes se povešenimi glavami okolo, marsikomu je toča vzela zadnje upanje, bodočnost kaže le — be-raško palico.

Iz Ljutomera 7. julija. [Izv. dopis.] (Radgonski schulverein) je dobil apetit na naše narodne šole v Ljutomeru; kajti graška „Tagespost“ prinaša v št. 171. od tamkodi neki dopis, v katerem neka puhla glava reklamira naš slovenski Ljutomer za nemški vaterland, taist Ljutomer, ki so ga naši učitelji — slovenizirali! Enkrat pred šestimi leti se je neki c. kr. okrajni glavar tudi v tem smislu izjavil, da so naše šole v Ljutomeru pre uže strašansko slovenizirane. V slovenskem kraji slovenizirati, — to pojmiyo le nemški možgani takšnih gospodov, ki so se prišli boriti za nemško kulturo v Ptuj. Radgonski prušak strmi nad tem, da celó nemški I. razred realke, kojega je osnoval nepozabljeni dr. Gottweiss, ki je v svojem testamentu celo odločil, da učitelj te šole mora biti rojen Sloven, (der Lehrer soll ein Slave sein) ima Slovana za učitelja, kateri prej nij niti za nemške šole aprobiran, kar pa nij res, ker omenjeni učitelj je sposoben za češke in nemške meščanske šole in razen tega iz slovenskega jezika za meščanske šole izprašan. To samo le omenim, ne da bi to smatral kot reklamo za tega učitelja. Groza Nemcem: Ljutomer je za nemški „Reich“ izgubljen! Morda napravi „Deutscher Verein“ kmalu kakšen misijon pri nas, da bi nas spreobrnil na nemško kulturo, kakor je storil v Ptuj! No toliko pa uže morem naprej reči, da se nas bode malo prijel nemška kultura, ako bodo takšni gospodje, kakor je storil rojen Ljutomerčan, nas Slovence le psovali, naš jezik, naše šege le grdili, po nas le pljuvali. Čudno, da omenjeni Ljutomerčan, ki je prevzel pri „Deutschem Vereinu“ rolo pedagoga, ne kompetira kamo na Prusko, saj ima tako lepo nemško ime s končnico „ich“; tam „draussen im Reich“ bi zanj najbolj pristojno bilo! Našim častitim g. učiteljem, mej katerimi se morda sem ter tje najde tudi kak polovičák, kot Slovenec svetujem, naj se ne dáde nikakor motiti s tem nemškim apetitom, in če bi prav izhajal iz borúsovske Radgone; kajti ona pre stoji kot „doppelte Wacht“ novogrmanške piklhaube. Odločni narodnjaki, značajni možje so zanesljivi, ne zapusté svojega rodu, svojega jezika, svoje domovine, svojega cesarja; polovičaki pa uže od nekđaj so bili možje, kojim nij nič svetega; polovičák izdaje svojega očeta, mater, brate; on néma srca, niti človeškega občutka, pa takšni ljudje naši učitelji v Ljutomeru, — Bogame — nikdar ne bodo! Mi . . . ich.

Iz koprškega okraja 3. julija. [Izv. dop.] (Praznovanje Rešnjega tela v Škednji pri Trstu.) „Danes tukaj, jutri tam“, in tako me je dobrohoten veter zanesel na dan sv. Petra in Pavla v Škednji. Ta dan so praznovali Škedenjci sv. Rešnje telo in svršetek misijona. Procesija, katero je vodil g. župnik Martelanec, vila se je mogočno po glavnej, okusno okinčanej ulici. Vreme je bilo lepo, ljudstva mnogo. Izborno petje se je pri procesiji vrstilo s tamošnjo narodno godbo. Pri maši, katero je bral g. misijonar Janez Starè so pevci peli Riccijevo mašo tako izvrstno, da so se celo nekateri tržaški muzikarji prav dobro o njih izrekli; osobito lep je bil „Benedictus“, katerega je g. Andrej Sancin pel solo. Tudi Riccijev „Veni creator“ in „Tedeum“ je delal čast pevcem. Občudovati je bilo njihovo trdnost v taktu, a tudi harmonija se nij pogrešala. Petje je bilo s kratka izvrstno, da je človeka kar povzdignilo; veleučenega g. misijonarja je ganilo do solz. Ob 6. uri zvečer je bila misijonska pri-

diga za slovó, in na to blagoslov, katerega je opravljal milostljivi g. škof Jurij Dobrila sam. Litanije in misijonske pesnice, ki so se pele, je tamošnji gospod učitelj Jakob Čenčur sam vglasbil.

Milostljivi g. škof je bil z opravičilo tako zadovoljen, da je dnhovščino in učiteljstvo k sebi v svojo palačo v Škednji povabil, ter se zahvalil gospodoma, ki sta svečanost tako povzdignila. Tu smo se nekoliko mudili; kar pridejo pevci pred palačo in zapojó par prav lepih zborov. Najbolj je dopadal „Slepec“. Poslovivši se pri g. škofu, vrnili smo se k g. župniku Martelanecu. Čas ločitve je tudi tu prehitro prišel.

Javno čestitati moramo neutrudljivemu g. učitelju Čenčurju, kateri neprenehoma dela na polji cerkvenega in narodnega petja. Slava pevcem, katerih glasovi se zdaj tako milo in zopet tako krepko in mogočno razlegajo ob obalah jadranskega, nekđaj slovanskega morja! Končno čestitam pa tudi Škedenjcem; ki imajo take možake v svojej sredi!

Domače stvari.

— (Slavnostne „Besede“) za nedeljo večer napovedane na vrtu čitalničnem ne bode, ker zaradi prihoda Nj. ces. visokosti nadvojvode Albrehta v Ljubljano vojaški godbi nij moči sodelovati. Beseda je zatedelj preložena na prihodnji teden. Dan, se bo naznanil po časnikih in plakatih.

— (Slavnost v šišenskej čitalnici) se ne obhaja danes radi slabega vremena in družih zaprek. Slavnost bode prihodnjo nedeljo.

— (V čitalničnej restavraciji) je drevi mesto slavnostne besede koncert godbe tržaškega komunalnega gledališča. Začetek ob 8. uri. Vstopnina 15. kr.

— (Štipendiji za umetnike.) „Wiener Zeitung“ prinesla je razglasilo, v katerem se razpisujejo za umetnike štipendiji, katere oddaje ministerstvo za nauk in bogočastje. Prosilci morajo biti nadepolni umetniki, ki za svoje nadaljno izobraževanje némajó sredstev, in sicer umetniki v pesništvu, v glasbi in v obráznovnih umetnostih iz kraljestev in dežel v državnem zboru zastopanih, ki mislijo da imajo do podelitve take ustanove kaj pravice. Prošnje naj se vložé do 15. avgusta 1881. leta pri dotičnih deželuh oblastvih. V prošnji mora prošnjik: 1. opisati svoje dozdanje izobraževanje in svoje osobne razmere; 2. povedati, kako hoče ustanovo za svoje nadaljno izobraženje porabiti, 3. predložiti svoje umetnostne poskuse, katerih vsak posamezen mora z avtorjevim imenom posebej zaznamenovan biti.

— (Pripravnico za učiteljice) in ž njo združeno vadnico so predvčeranjem zapri, ker sta dva otroka v istej hiši hudo zbolela na skrlatici.

— (Surovost.) Mestni magistrat je spomladi na Poljanskem nasipu zasaditi dal lep lipov drevored. Lipe so se večinoma lepo prijele; te dni pa je neki surovež tri najlepših drevesc zaporedoma v sredi odlomil. Tacega lopova bi trebalo ostro kaznovati.

— (Tukajšnje c. kr. okrajno glavarstvo) se bode skoro preselilo iz Dolgih ulic na Valvazorjev trg v hišo, kjer je bila preje finančna direkcija in glavni apalto tabaka. Poslopje se znotraj popolnem popravlja, bode pa kmalu urejeno.

— (Mesečni živinski sejm) 8. t. m. je bil jako slab, čemur je bil najbolj kriv véliki črešnjev sejm, ki je bil še le pred krat-

kim. Kupcev, posebno tujih, je bilo še precej, a živine goveje, kakor tudi konj, le malo.

— (Potres.) Iz Št. Jarneja na Dolenjskem se nam piše od 8. julija: Danes o polujednej uri popolunoči prebudil je precej močan potres ljudi iz spanja. Prišel je od severa in šel proti jugu. Čutili so se trije glavni sunci in kakih pet sekund vzdvigovala in zibala se je zemlja, da so okna sklepetala in podobne na stenah se majale. Nekateri slišali so tudi votlo podzemeljsko bobnenje, ki je to natorno prikazen spremljevalo. — Isto tako se nam piše iz Kostanjevice na Dolenjskem od 8. julija: Danes okolo polujedne popolunoči se je čutil tukaj precej močan potres, pred katerim je bilo čuti votlo bobnenje. Zibanje je bilo čutiti nekako od vzhoda proti zahodu.

— (Velik požar) je bil predvčeranjem v Stobu pri Domžalah. Zažgala je o poludne po neprevidnosti neka žena, pripravljajoča kosilo in ne popolnoma v jednej uri stalo je trinajst hiš z vsemi pripadajočimi gospodarskimi poslopji v plamenih. Bila bi gotovo vsa velika vas pogorela, ko bi v odločilnem trenutku ne bil veter potegnil proti severu. Le jeden gospodar nij bil zavarovan, iz mej ostalih pa je bilo zavarovanih devet pri banki „Slaviji“, trije pa pri graskej vzajemnej zavarovalnici.

— (Nemška uglajenost in doslednost.) Občina Ralsdorf na Štajarskem imela je izročiti nekemu svojemu občanu Iv. Formacheru odlok kr. sodbenega stola varaždinskega s katerim se ta Formacher obavešča kot hipotekarni verovnik v nekej relicitaciji. Ker je bil odlok hrvatsk, ga nij hotela občina Ralsdorf sprejeti, ampak je odločno dostavnico z odlokom poročila kr. sodb. stolu v Varaždin s tem le odgovorom: „Wenn Sie mit Deutsche verkehren, haben Sie deutsch zu schreiben. Gemeindeamt Ralsdorf am 21. Juni 1881. L. S. Der Gemeindevostehr: Josef Ranz“. Kaj pa nam odgovarjajo Nemci, kedar mi terjamo, naj se nam v domačej deželi — dopisuje slovenski?

Razne vesti.

* (Tako zdaj delajo!) Časniki pripovedujejo, da je bivši župan in posestnik umetnega mlina v Brandeisu I. Jenička pobrisal jo v Ameriko zapustivši 200.000 gld. dolga.

* (Narodno slavnost) bodo obhajali v Parizu 14. t. m. v spomin na dan, ko so priborili bastiljo. V Parizu bođo javna poslopja na mestne troške razsvitljena; ti troški bodo znašali okolo 430.000 frankov.

* (Z limonado otrupili) so se vsi potovalci na parabrodu dne 4. julija v Warrensburgu (Missouri). Osem iz mej teh je uže mrtvih, in sto družih je tudi uže na kraji groba.

* (Vzorna anonca.) Vinotržec v Parizu priporočal je svoj etablissement v javnih listih tako-le: Pred kratkim sem bil radi ponarejanja vina obsojen 50 frankov kazni, zatorej sem se odločil, od danes naprej prodajati čisto vino, liter po 90 centimov.

Narodno-gospodarske stvari.

Peronospora viticola, nova trtna bolezen.
Spisal E. Kramar asistent na Dunaji.

Jako razdevajoča bolezen, katera se je iz Amerike v Evropo zanesla, preti našim vinogradom. V začetku se je zaradi podobnosti zamenjala s trtno jajčasto plesnjijo (Oidium Tuckeri), pozneje so pa spoznali, da je zopet nova nevarna trtna bolezen v Evropi.

Izvrsten strokovnjak F. pl. Thümen poroča, da so to bolezen opazili najprvo na Francoskem leta 1878. Leta 1879. se je jela uže silno širiti, pa le po nekaterih okrožjih. Še tisto leto pa se je zanesla po celej Fran-

